

Gemeentelijk Beleidsplan
Omgevingshandhaving 2026-2031

kaartgegevens © 2020 Google
Bekkevoort, Hulststraat

Inhoud

1. INLEIDING.....	3
2. SITUATIE EN CONTEXT.....	3
3. DOELSTELLINGEN.....	4
3.1. Efficiënte en beleidsmatige handhaving	4
3.2. Effectieve handhaving	4
3.3. Doelmatige handhaving.....	4
4. HANDHAVINGSPRIORITEITEN	5
4.1. Prioritaire stedenbouwkundige overtredingen	5
4.2. Prioritaire milieuovertredingen	6
4.3. Prioritaire onroerend erfgoedovertrredingen.....	6
4.4. Uitzonderingsbepalingen.....	7
5. STRATEGIE.....	8
5.1. Proactief handhaven	8
5.2. Reactief handhaven	8
5.3. Samenwerking handhavingsactoren.....	10
6. EVALUATIE EN MONITORING.....	11

1. Inleiding

Omgevingshandhaving vormt, naast planning en vergunningverlening, het derde luik van het omgevingsbeleid. Omgevingshandhaving is gericht op het controleren en afdwingen van naleving van regels omtrent milieu, ruimtelijke ordening (stedenbouw) en onroerend erfgoed. Handhaving draagt bij tot de realisatie van een sterk omgevingsbeleid door:

- de nalevingsgraad van vergunningen en regelgeving te verbeteren,
- instrumenten gericht in te zetten om schendingen snel te stoppen en herstel te realiseren.

De gemeente gaat er op het gebied van de haar bij wet toegewezen taken vanuit dat toezicht en handhaving uiteindelijk leiden tot een betere en betrouwbare dienstverlening voor haar inwoners en bedrijven en bijdragen aan een duurzame, veilige en kwalitatieve leefomgeving.

Het beleidsplan Omgevingshandhaving zorgt ervoor dat er structureel, efficiënt en gericht wordt gehandeld. De gemeente wil rechtszekerheid, gelijke behandeling en geloofwaardigheid garanderen, alsook transparant zijn naar haar inwoners over haar doelstellingen en beweegredenen.

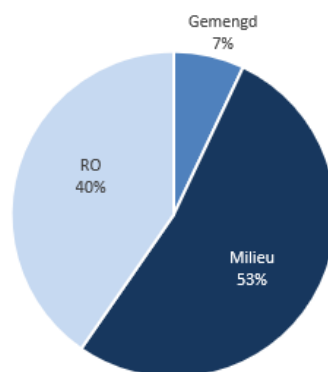

2. Situatie en context

De gemeente Bekkevoort heeft in zitting van 22 december 2025 haar meerjarenplan 2026-2031 goedgekeurd. Voorliggend beleidsplan geeft uitvoering aan volgende beleidsdoelstelling:

“Werken aan een klimaatbestendig Bekkevoort door de gemeente te versterken tegen de gevolgen van klimaatverandering door wateroverlast te beperken, hittestress te verminderen, biodiversiteit te bevorderen en duurzame mobiliteit te stimuleren, zodat de gemeente ook in de toekomst leefbaar, veilig en aantrekkelijk blijft voor inwoners en bezoekers.”

Het beleidsplan werkt daarnaast verder op de inzichten en ervaringen van het beleidsplan omgevingshandhaving 2020-2025. De focus ligt op het verder uitwerken van een concrete aanpak op basis van prioriteiten en aan de hand van verschillende strategieën. De gemeente heeft slechts beperkte middelen om uitvoering te geven aan het handhavingsbeleid. Het handhavingsbeleid moet daarom impactvol zijn door zich te richten op maatschappelijke uitdagingen, maar zonder proportionaliteit en uitvoerbaarheid uit het oog te verliezen.

Afb. 1: overzicht van handhavingsdossiers 2020-2025

3. Doelstellingen

3.1. Efficiënte en beleidsmatige handhaving

Efficiënte handhaving heeft als uitgangspunten het voorkomen van schendingen en het voeren van een gedifferentieerd handhavingsbeleid. Efficiënt betekent ook dat er correct wordt omgegaan met de beschikbare middelen en de beschikbare mensen.

Dat vraagt beleidsmatige keuzes door het vastleggen van **handhavingsprioriteiten** die gericht zijn op doorwerking van het beleid op het terrein. Beleid voeren betekent kiezen welke misdrijven en inbreuken voorrang hebben en welk handhavingstraject er vooropgesteld wordt om tot herstel te komen.

Handhavingsprioriteiten vastleggen zorgt voor een **transparante aanpak** op basis van de beleidskeuzes en vermijdt dat er op basis van klachten wordt gereageerd. Klachten of meldingen die niet aansluiten bij de vooropgestelde prioriteiten, worden via een andere weg opgevolgd.

We kiezen voor optimalisatie en niet voor maximalisatie en we werken aan een stevig netwerk, zodat handhavingstaken door de meest geschikte actor kunnen opgenomen worden.

3.2. Effectieve handhaving

Effectieve handhaving is gericht op de verwezenlijking van zo snel mogelijk en zo goed mogelijk herstel, m.a.w. op **probleemoplossend** werken.

Toezicht en preventieve handhaving en, indien vereist, sanctionerend handhaven zullen uiteindelijk leiden tot een betere en betrouwbare dienstverlening voor de inwoners en bedrijven van de gemeente.

3.3. Doelmatige handhaving

Doelmatige handhaving wordt gestuurd door het bepalen van de prioriteiten. Doelmatig handelen betekent dat elke actie **in proportie is met de concrete situatie**.

Evenzeer zetten we in op monitoring en evaluatie zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

4. Handhavingsprioriteiten

Om de beschreven doestellingen te behalen, zet het bestuur zowel in op proactieve als op reactieve handhaving van haar gekozen handhavingsprioriteiten. Daarenboven streeft ze naar een optimalisatie van de samenwerking tussen de relevante handhavingsactoren.

We bepalen per omgevingsdomein een beperkt aantal handhavingsprioriteiten die op hun beurt zowel proactief als reactief worden gehandhaafd.

4.1. Prioritaire stedenbouwkundige overtredingen

Volgende handelingen die een stedenbouwkundig misdrijf -of inbreuk vormen, worden benoemd als prioritaire overtredingen.

4.1.1. Het niet naleven van voorwaarden in de omgevingsvergunning

Omgevingsvergunningen worden vaak voorwaardelijk verleend. Daarin wordt een onderscheid gemaakt tussen 'algemene voorwaarden' en 'bijzondere voorwaarden'. Deze laatste slaan op het formuleren van specifieke voorwaarden die een concreet project constructief/visueel/functioneel/milieutechnisch... aanvaardbaar maken en tot doel hebben om mogelijke hinderaspecten in de directe en soms ruimere leefomgeving in te perken om zo het evenwicht op het betrokken perceel zelf en zeker tussen percelen onderling te bewaren of te versterken. Deze bijzondere voorwaarden zijn derhalve noodzakelijk om de vergunning te kunnen verlenen. De loutere miskenning van deze voorwaarden is dus een voldoende basis om deze prioritair op te volgen.

4.1.2. Het aanleggen van verhardingen

De gemeente Bekkevoort zet sterk in op het ontharden en vergroenen van de gemeente. Verhardingen lijken soms kleine ingrepen, maar hebben grote ruimtelijke, ecologische en hydrologische gevolgen. Niet alleen vermindert de infiltratiecapaciteit van de bodem, verharding tast bovendien de bodemfuncties aan met als gevolg verdroging en verlies van biodiversiteit.

Verharding werkt hittestress in de hand en kan tevens leiden tot ongewenste neveneffecten zoals het gewoonlijk gebruik van een grond voor het parkeren van voertuigen of het opslaan van materialen, materieel of afval.

Handhaving is specifiek gericht op excessieve verhardingen. De beoordeling hiervan gebeurt op basis van volgende criteria: de soort verharding, de oppervlakte t.o.v. de totale perceelsoppervlakte(n), de planologische ligging, de functie en verordenende voorschriften.

4.1.3. Reliëfwijzigingen

Het aanmerkelijk wijzigen van het reliëf op een terrein is ruimtelijk altijd ongewenst. Reliëfwijzigingen geven vaak aanleiding tot wateroverlast en erosie, veroorzaken schade aan biotopen en wijzigen de karakteristieken van het landschap.

Onder het aanmerkelijk wijzigen van het reliëf wordt feitelijk iedere manipulatie aanzien zoals het aanvullen, ophogen, uitgraven of uitdiepen van een terrein, waardoor de aard of de functie van het terrein wijzigt. Onder 'aard' en 'functie' van het terrein wordt o.m. ook de invloed op de bestemming, het feitelijke gebruik of het uitzicht bedoeld. Het aanmerkelijk wijzigen van het reliëf is een kwalitatief en niet (louter) een kwantitatief criterium.

4.2. Prioritaire milieuovertredingen

Volgende handelingen die een milieumisdrijf -of inbreuk vormen, worden benoemd als prioritaire overtredingen.

4.2.1. Afval

Afval heeft een negatieve impact op het landschap, het milieu (bodem- en grondwaterverontreiniging) en de omgeving (gezondheid). Grove overtredingen kunnen ernstige gevolgen hebben voor de volksgezondheid alsook doorwerken in overlast door ongedierte (duiven, ratten...). Afval en sluikstorten worden als hinderlijk en asociaal ervaren door burgers. Het schept een negatief omgevingsbeeld. Zonder handhaving is de kans groot dat de omvang van dergelijke milieumisdrijven toeneemt (afval trekt afval aan).

4.2.2. Exploitaties

De gemeente is vergunningverlenende overheid van de klasse 2- en toezichthoudende overheid van de klasse 2- en 3-inrichtingen. Daarbij worden op grond van het Omgevingsvergunningedecreet vergunningen met onbepaalde duur verleend.

De gemeente engageert zich om deze inrichtingen te blijven opvolgen, waarbij overtredingen van klasse 2 en 3 inrichtingen en opgelegde bijzondere voorwaarden prioritair zijn.

4.2.3. Activiteiten met een potentieel risico voor het stroomgebied of watersysteem

Het is belangrijk om activiteiten met een potentieel risico voor het stroomgebied of watersysteem prioritair aan te pakken om het behoud van ecosystemen en de bescherming van de volksgezondheid te waarborgen. Waterlopen verbinden grote gebieden en hebben een belangrijke bijdrage aan de verspreiding van vervuiling. Het is daarom belangrijk om activiteiten met een potentieel risico te identificeren en aan te pakken.

4.3. Prioritaire onroerend erfgoed-overtredingen

Volgende handelingen die een onroerend erfgoed misdrijf -of inbreuk vormen, worden benoemd als prioritaire overtredingen.

4.3.1. Het niet naleven van het actief of passief behoudsbeginsel

Het actief behoudsbeginsel zegt dat men tijdig werken moet uitvoeren voor de instandhouding, de beveiliging, het beheer, de herstelling en het onderhoud van zijn/haar beschermd goed. Dit ter voorkoming van verwaarlozing van het beschermd erfgoed.

Het passief behoudsbeginsel zegt dat het verboden is om beschermde goederen te ontsieren, te beschadigen, te vernielen of andere handelingen te stellen die de erfgoedwaarde kunnen aantasten. Ook het moedwillig negeren van archeologie valt hieronder.

4.3.2. Slopen van een in de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed opgenomen onroerend goed

Bij sloop gaan alle erfgoedwaarden verloren. Indien men een vastgesteld relict wil slopen, dient men over een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te beschikken.

4.3.3. Misdrijven tijdens het archeologietraject

Het is verboden een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, een archeologische opgraving of graafwerken met de bedoeling archeologische sites op te sporen en vrij te leggen of archeologische artefacten uit hun originele context te verwijderen; uit te voeren zonder of in strijd met de uitvoerbare toelating, de Code van Goede Praktijk, de voorwaarden of maatregelen van de toelating, de bekrachtigde archeologienota, de archeologienota waarvan akte is genomen, de bekrachtigde nota of de nota waarvan akte is genomen.

4.3.4. Werken zonder/in strijd met vergunning, melding of toelating

Voor het uitvoeren van werken aan beschermd onroerend erfgoed heeft men een toelating, melding en/of omgevingsvergunning nodig. Deze toelatingen staan vermeld in hoofdstuk 6 van het Onroerenderfgoedbesluit.

4.4. Uitzonderingsbepalingen

In volgende gevallen en voor zover proportioneel en gemotiveerd, kan handhaving prioritair worden opgestart.

- Indien als preventieve maatregel een beveiligingsmaatregel kan worden opgelegd.
- Het omgevingsmisdrijf heeft ernstige gevolgen.
- Er is betekenisvolle (duidelijke) schade aan de volksgezondheid.
- Er is belangrijke potentiële schade aan de volksgezondheid.
- Het omgevingsmisdrijf genereert een belangrijk vermogensvoordeel.
- Recidivisme.
- Opzettelijke schendingen van toezichtrechten.

5. Strategie

Voor de uitvoering van het beleidsplan omgevingshandhaving wordt gebruik gemaakt van twee handhavingstrategieën: proactieve handhaving en reactieve handhaving. De procedures en bevoegdheden worden vanaf 1 april 2026 geregeld in het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving (KVH).

5.1. Proactief handhaven

Proactieve handhaving richt zich op toezicht en inspectie met als doel overtredingen te **voorkomen**. Deze strategie heeft een positieve insteek en zorgt voor een grotere bewustwording om de regelgeving na te leven.

Minstens 25% van de beschikbare werktijd wordt voorbehouden voor proactieve handhaving.

In eerste instantie worden omgevingsvergunningen gecontroleerd waarin de bovenvermelde prioriteiten voorkomen (zowel na vergunning, ev. voorwaardelijk, als na weigering). Indien het aantal te controleren dossiers niet in verhouding is tot de beschikbare tijd, worden deze controles steekproefsgewijs gedaan. Verder kunnen ook recidivisten proactief gecontroleerd worden teneinde nieuwe misdrijven te vermijden. Tot slot zal worden onderzocht of en hoe er met geografische informatiesystemen en artificiële intelligentie prioritaire omgevingsmisdrijven kunnen opgespoord worden.

Toezichthouders kunnen alle **raadgevingen** geven die ze nuttig achten om dreigende misdrijven, inbreuken of normschendingen te voorkomen.

Als naar aanleiding van een proactieve controle een prioritair omgevingsmisdrijf, inbreuk of normschending wordt vastgesteld, dan wordt een handhavingstraject opgestart.

5.2. Reactief handhaven

Reactieve handhaving richt zich op opsporing van omgevingsmisdrijven met als doel **herstel en remediëring** (curatief optreden). Er wordt uitsluitend een handhavingstraject opgestart voor recente¹ prioritaire overtredingen.

Toezichthouders kunnen een **waarschuwing** richten tot de overtreder. De waarschuwing bevat het verzoek om zich binnen een bepaalde termijn in regel te stellen, de schadelijke gevolgen van het misdrijf, de inbreuk of de normschending te herstellen en het bewijs daarvan te verschaffen. Het is een instrument om de overtreder een laatste kans te geven om zonder verdere sanctionering de schending ongedaan te maken.

Bij het vaststellen van een inbreuk of normschendingen kunnen de toezichthouders een **verslag van vaststelling** opstellen dat aan de beboetingsinstantie wordt gericht.

Bij het vaststellen van een misdrijf kunnen de toezichthouders een **proces-verbaal** opstellen dat aan het openbaar ministerie wordt gericht. Een afschrift van het proces-verbaal wordt steeds aan de beboetingsinstantie verstuurd.

Toezichthouders hebben een uitdrukkelijke discretionaire bevoegdheid om al dan niet een verslag van vaststelling of een proces-verbaal op te maken.

De herstelinstantie is aangewezen om toe te zien op herstel en beveiliging en heeft de bevoegdheid om herstelmaatregelen te nemen aan de hand van drie herstellvormen: feitelijk herstel, herstel bij feitelijk equivalent, herstel bij financieel equivalent. Daarbij wordt de rangorde tussen deze drie herstellvormen gerespecteerd.

¹ max. 10 jaar na de dag dat het omgevingsmisdrijf is gepleegd

De herstelinstantie krijgt voor het lokale omgevingshandhavingsbeleid vorm in de persoon van de burgemeester (of zijn plaatsvervanger), de toezichthouder (milieu) en de gemeentelijk stedenbouwkundig inspecteur.

De herstelinstantie kan een **aanmaning** richten tot de herstelplichtige overtreder. Via de aanmaning kan de overtreder met herstelplicht worden aangemaand tot:

- administratieve regularisatie,
- de uitvoering van maatregelen gericht op feitelijk herstel,
- de uitvoering van inperkende maatregelen.

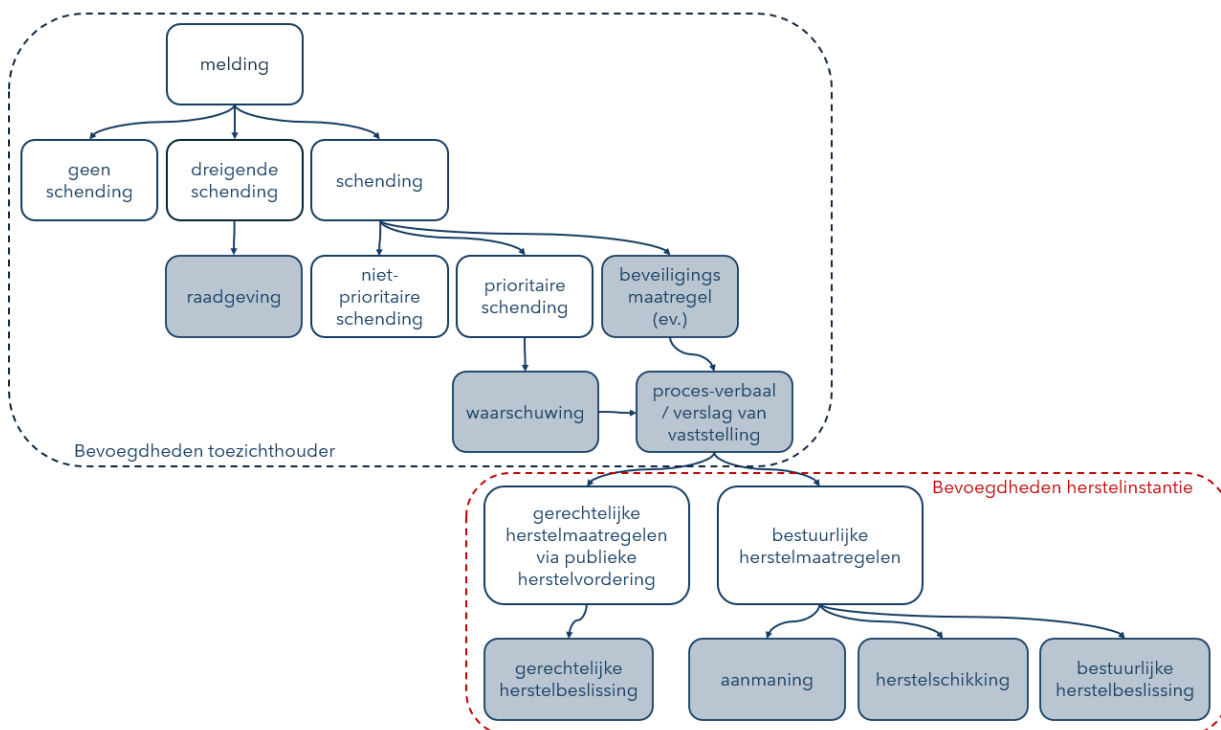
Het is een instrument om de overtreder een laatste kans te geven om vrijwillig tot herstel over te gaan. Het is aan de overtreder om een melding te doen van het uitgevoerde herstel opgenomen in de aanmaning.

De **herstelschikking** is een overeenkomst tussen de herstelinstantie en overtreder of andere belanghebbenden die is gericht op het vrijwillig herstel van publieke schade. Het aangaan van deze verbintenis is vrij maar eens ondertekend, is de uitvoering ervan verplicht.

De herstelinstantie kan via een bestuurlijke of gerechtelijke herstelprocedure ten aanzien van een herstelplichtige de maatregelen (laten) opleggen.

Een **bestuurlijke herstelbeslissing** neemt de vorm aan van een bestuurlijk herstelbevel of de toepassing van bestuursdwang.

De rechter kan aan overtreder met een herstelplicht publieke herstelmaatregelen opleggen via een **gerechtelijke herstelbeslissing**. De strafrechter beslist hierover ambtshalve of op vordering van de herstelinstantie of het openbaar ministerie. De burgerlijke rechter beslist op vordering van de herstelinstantie.

Afb.2: stroomschema handhavingstraject

5.3. Samenwerking handhavingsactoren

Efficiënt en doelmatig handhaven vraagt een samenwerking tussen de verschillende handhavingsactoren.

5.3.1. Interne samenwerking

De gemeente wordt voor de uitvoering van haar handhavingstaken ondersteund door de zelfstandige groepering Interleuven Ondersteunende Activiteiten, waarmee zij een samenwerkingsovereenkomst heeft afgesloten. Interleuven beschikt over ervaren handhavers op vlak van milieu, ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed. Door hun aanwezigheid in de regio en hun betrokkenheid in verschillende **overlegorganen** (Vlinter- en VVSG-overleg, Forum Omgevingshandhaving) versterkt deze samenwerking de expertise en kennis inzake omgevingshandhaving.

De samenwerking steunt op **constructieve en flexibele afspraken** tussen de intergemeentelijke handhavers en de gemeentelijke omgevingsdienst. In zoverre mogelijk, wordt handhaving ingebed in de gebruikelijke werking van deze dienst. Zo wordt ook de samenwerking met andere intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IOED, IGO, Regionale Landschappen...) versterkt.

Tevens is een gerichte samenwerking met de burgemeester en de politiezone noodzakelijk ter opvolging van de handhavingss dossiers. Hiertoe wordt er minstens elk kwartaal een **gemeentelijk handhavingsoverleg** georganiseerd.

5.3.2. Externe samenwerking

Het team omgevingshandhaving van Interleuven waakt in het bijzonder over de kwaliteit van de samenwerking met de **gewestelijke omgevingsinspectiediensten**. Het gaat daarbij om zowel de rechtstreekse contacten met de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteurs, milieu-inspectie en de natuurinspecteurs als de inspectiediensten van andere entiteiten (zoals VLM, OVAM, VMM).

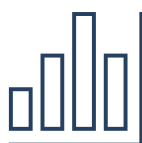
Het **openbaar ministerie** en de gewestelijke **beboetingsentiteit** worden geïnformeerd over het gemeentelijk handhavingsbeleid. De nodige afspraken worden gemaakt voor een gestroomlijnde en uniforme aanpak bij het doorsturen van het handhavingss dossier en het opvolgen van het handhavingstraject.

Waar nodig, wordt omgevingshandhaving in een breder kader opgenomen, zoals de bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit. De rol van het arrondissementeel informatie- en expertisecentrum Vlaams-Brabant (**ARIEC**) wordt hier naar voor geschoven. Dossiers die hiervoor in aanmerking komen, worden besproken op het handhavingsoverleg.

6. Evaluatie en monitoring

Een performante opvolging laat een betrouwbare rapportering toe op basis waarvan kan gemonitord worden of de beleidsdoelstellingen worden gerealiseerd en of de handhavingsprioriteiten nog relevant zijn. Eveneens wordt relevante kennis en informatie uit handhavingsvaststellingen doorgegeven aan collega's die verantwoordelijk zijn voor planning en vergunningverlening.

De handhavingsactiviteiten worden opgevolgd in het dossierbehandelingssysteem InLinio. Hierin worden alle mogelijke schendingen geregistreerd en gemarkeerd als prioritair/niet-prioritair. Dit laat toe om de dossiers efficiënt en planmatig te organiseren.

Tijdens het eerste gemeentelijke handhavingsoverleg van het jaar wordt gerapporteerd over de handhavingsactiviteiten van het vorige kalenderjaar.

Minstens elke zes jaar wordt het beleidsplan omgevingshandhaving herzien door de gemeenteraad.